

NAVERSTAD

103 A. NAVERSTADS KYRKA

KMK*

Tid:	Medeltid
Fyndår:	1693
Fyndtyp:	Depåfynd
Antal:	38 mynt
Slutmynt:	Tyskland, Sachsen Wittenberg, Bernhard (1180-1212), okänd valör

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Vid renovering av Naverstads kyrka år 1693 hittades i kormuren ett depåfynd bestående av minst 38 mynt.

* Plansch 2. Den Bromellska myntsamlingen som ingick i drottning Lovisa Ulrikas samling, sedermera Kungl. Myntkabinettet.

BESKRIVNING

Sverige: Knut Eriksson (1167-96), Lödöse, penning LL XI:A3 (1 ex).

Norge: Okänd myntherre, 1/2 penning? ca 1170-

1205, Skaare 111 (1 ex), 113 (1 ex), Sverre Sigurdsson ?, $\frac{1}{4}$ penning ca 1170-1205, Oslo?, Skaare 129 (1 ex), Bergen, Skaare 130 (5 ex), Elvsyssel?, Skaare 131 (1 ex), Gimsøy?, Skaare 132 (1 ex), Hamar?, Skaare 133 (1 ex), Kongahälla?, Skaare 134 (1 ex), Marstrand?, Skaare 135 (1 ex), Stavanger?, Skaare 137 (1 ex), Tunsberg?, Skaare 138 (1 ex), Veøy?, Skaare 139 (1 ex); okänd myntort, Skaare 140 (1 ex), 142 (1 ex), jfr 142-143 (2 ex), jfr 143 (1 ex), 146 (2 ex), 147 (1 ex), 148 (1 ex), 150 (1 ex), 152 (1 ex), 159 (1 ex), - (1 ex).

Tyskland: Grevskapet Anhalt, Wegeleben, pfennig efter 1170, Gaettens 294 (1 ex), Bernhard (1170-1212), pfennig, Berger 2905 (1 ex); Magdeburg, Wichman (1152-1192), pfennig, Suhle 1950 nr 18 (1 ex), Gaettens 326 (1 ex); Sachsen-Wittenberg, Bernhard (1180-1212); Sondeburg, okänd valör, Löbbecke 555 (1 ex); obestämda (2 ex).

REFERENS: ATA; KMK top. ark; Laurén 1999 s. 1ff; Siik 2000 s. 9.

103 B. NAVERSTADS KYRKA

Ej inlöst

Tid:	Medeltid
Fyndår:	1824
Fyndtyp:	Hopat fynd
Antal:	2 mynt
Äldsta mynt:	Frankrike, Filip III (1270-85), Tours, gros

FYNDOMSTÄNDIGHETER

”Genom en 1822 verkställd reparation bortogs muren emellan skeppet och koret, och istället för de två fönstergluggar, en åt söder och en åt norr, som kyrkan förr ägde, utbrötos trenne stora fönsteröppningar på hvardera af nyssnämnda sidor, samt en rund på vestra gafveln. — Kyrkans ålder skall måhända kunna upplysas af tvenne, nu i pastorsarkivet förvarade, penningar, som vid ofvannämnda reparation hittades uti muren, deruti de troligen blifvit tappade eller måhända såsom ett offer nedlagd af byggmästarne.” (Holmberg 1867 del II s. 93) Obs. att felaktigt fyndår är angivet. Det mynt som hittades i muren skall ha varit det

franska, medan det tyska hittades under golvet. Annelie Laurén som noggrant gått igenom fynden från Naverstads kyrka menar att det tyska myntet hänger ihop med de mynt som senare hittats som lösfynd 1927. I samband med det har hon även studerat de inventeringsprotokoll från 1830 gällande Naverstad och Mo kyrkor:

”Lite längre fram i redogörelsen är upplysningarna mer preciserade och här meddelas det att ett mynt låg i kyrkans norra sidomur, medan det andra hittades under kyrkans golv.” (Laurén 1999 s. 17)

BESKRIVNING

Tyskland: Lübeck, doppelschilling u.å. (1492-1502), Jesse 533 (1 ex).

Frankrike: Filip III (1270-1285), Tours, gros, Duplessy 202 (1 ex).

REFERENS: ATA; KMK top. ark; Laurén 1999 s. 1ff; Holmberg 1867 del II s. 93.

103 C. NAVERSTADS KYRKA

SHM/KMK 18 362

(Se även SHM/KMK 20 673*)

Tid:	Medeltid
Fyndår:	1927
Fyndtyp:	Depåfynd
Antal:	107
Slutmynt:	Norge, Sverre Sigursson, Marstrand? (1170-1205), $\frac{1}{4}$ penning

FYNDOMSTÄNDIGHETER

”Föremål för restaureringen 1927-28 var även östra korväggens ytterskal, som behövdes byggas om. Men för att kunna göra detta var man först tvungen att riva ytterskalet. Vid nedtagandet av ’den största och vackraste’ stenen i muren skedde ett litet ras och grus sågs tillsammans med mynt ligga på marken. Mynten hade från början legat lösa direkt bakom stenen, d.v.s. alldeles bakom den yttre skalmuren i kanten till fyllningen, och när stenen gav vika följde de efter.

Platsen för de 107 mynten det rör sig om — var

två decimeter in i muren, ungefär 1,1 meter från marken och 2 meter från östra korväggens norra hörn.” (Laurén 1999)

* Delar av SHM/KMK 20 673 har visat sig troligen vara identiskt med SHM/KMK 18 362. Mynten lämnades som gåva år 1934 av fru E. Heimbürger (född Hildebrand). Enligt hennes uppgift skulle mynten ha tillhört Bror Emil- eller Hans Hildebrand. Vid genomgång och jämförelse med foton av SHM/KMK 18 362 har det dock visat sig att flera av mynten utan tvivel kommer från Naverstads kyrka.

BESKRIVNING

Sverige: Knut Eriksson (1167-96), Lödöse, penning LL XI:A:1a (1 ex), LL XI:A:2 (1 ex).

Norge: $\frac{1}{2}$ penning? ca 1150-1170, Skaare 111 (1 ex), 113 (2 ex); Sverre Sigurdsson, Marstrand?, $\frac{1}{4}$ penning ca 1170-1205, Skaare 135 (1 ex), jfr 122 (4 ex), Oslo?, Skaare 129 (3 ex), Bergen, Skaare 130 (16 ex), Elvsyssel?, Skaare 131 (3 ex), Hamar, Skaare 133 (1 ex), Kongahälla?, Skaare 134 (1 ex), Stavanger?, Skaare 137 (11 ex), okänd myntort, Skaare 140 (1 ex), jfr 142-143 (5 ex), jfr 143 (8 ex), 146-147 (7 ex), 148 (13 ex), 159 (4 ex), jfr 129-140, 142-148 (14 ex); obestämd (kan även vara präglad på Jylland) (1 ex); obestämda brakteatfragment (1 ex).

Tyskland: Hildesheim, ca 1150/1160, Berger 1051 (1 ex); Magdeburg, Wichmann (1152-1192), pfennig, jfr Bonhoff 687 (1 ex)*, jfr Berger 1530 (1 ex), Magdeburg, staden, pfennig, jfr Berger 1531-1532 (1 ex); obestämda brakteatfragment (4 ex).

* Plansch 3:1

REFERENS: ATA; SHM/KMK inv.; KMK top. ark.; Jonsson 1983 s. 81ff; Laurén 1999 s. 1ff; Siik 2000 s. 9.

103 D. NAVERSTADS KYRKA

SHM/KMK 18362

(Se även föregående fynd)

Tid:	Medeltid Nyare tid
Fyndår:	1927
Fyndtyp:	Hopat fynd
Antal:	39
Äldsta mynt:	Norge, Erik Magnusson, 1/4 penning ca 1280-1285

FYNDOMSTÄNDIGHETER

Mynten kom i dagen när man vid restaurering år 1927 grävde i korgolvet.

BESKRIVNING

Medeltid

Sverige: ME, *penningar*, 1340-54, LL XXVII:A2 (1 ex), LL XXVII:A-B (1 ex), 1354-63, LL XXVII:A:1a (2 ex); A av M (1364-89), Västerås, penning, LL XXXIII:A:1 a (1 ex).

Gotland: Visby, gote 1400-talet, jfr LL XXXV:C4-5 (1 ex).

Danmark: Erik av Pommern (1396-1439), Næstved/Lund, penning ca 1400-1420, Galster 1972 nr 5 (1 ex).

Norge: Erik Magnusson (1280-1299), 1/4 penning ca 1280-1285, Skaare 233 (2 ex), 1/2 penning ca 1285-1290, Skaare 235 (1 ex); Håkon Magnusson (hertig 1280-1299), Oslo, 1/2 penning ca 1285-1290, Skaare 241 (1 ex); Håkon V Magnusson (1299-1319), 1/2 penning, Skaare 254 (1 ex); Håkon VI Magnusson (1355-1380), Oslo, penning 1355-1363, Skaare 281 (1 ex); Olav V Håkonsson (1380-1387), Oslo?, penning, Skaare 277 (1 ex).

Tyskland: Lübeck, doppelschilling u.å. 1492-1502, Jesse 533 (1 ex).

Danmark, Norge, Nordtyskland: Tvåsidiga mynt och brakteater från 1200-1500-talet. Mynten är starkt fragmenterade och av dålig kvalitet (21 ex).

Nyare tid

Sverige: Kristina, Stockholm, öre 1635 eller 1636,

SM 82 (1 ex); UE, Stockholm, öre 1720, SM 25 a-b (1 ex); G III, Stockholm, 1/24 riksdaler 1778, SM 93 (1 ex).

Danmark: Kristian IV, Köpenhamn, 2 skilling 1626, Hede 134 (1 ex).

REFERENS: ATA; SHM/KMK inv.; KMK top. ark.; Laurén 1999 s. 1ff; Siik 2000 s. 9.